

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibus, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm || Ivlii Et Avgvsti

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10261

II.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77405)

MARTYRIVM SS. PROCESSI ET MARTINIANI,
VT HABETVR IN PERANTIOVIS MS. CODICIBVS.

*Consentiunt vetustissima Martyrologia. Stylum Frater Laurentius
Surius aliquot locis nonnihil correxit.*

e. Iulij.

* Aminelli

EMPORE illo, quo Simon Magus intrinsecus crepuit, & impijssimus Nero tradidit beatissimos Apostolos Christi Petrum & Paulum Paulino viro clarissimo magisteria potestatis, idem Paulinus macipavit beatissimos Apostolos custodiae Mamertini, veniebantque ad eos multi Christiani infirmi, & curabantur eorum morbi, alijque a demonijs obsessi, liberabantur per orationes Apostolorum. Erant autem iisdem beatissimis Apostolis custodiendis deputati milites multi, inter quos erant duo magistriani * Mello principis, Processus & Martinianus. Qui cum videret mirabilia quae faciebat per beatos Apostolos suos Dominus Iesus Christus, admirantes dixerunt eis: Viri venerabiles, non potestis ambigere vestri iam oblitum esse Neronem, quandoquidem nonus iam mensis agitur, quod d estis in custodia. Rogamus itaque vos, ut eatis, quocumque voletis: tantum in eius nomine, per quem facitis res admirandas, baptizetis nos. Dixerunt eis beatissimi Apostoli Petrus & Paulus; Si credere velitis toto corde & animo in nomen Trinitatis, vos ipsi quoque facere poteritis, quae nos facere cognouistis. Hoc vbi audierunt, qui in custodia erant, omnes vnanimiter clamabant; Donate nobis aquam, quia siti periclitamur. Eadem hora beatissimus Petrus Apostolus in ipsa custodia Mamertini dixit ad omnes; Credite in Deum patrem omnipotentem, & in Dominum nostrum Iesum Christum filium eius vnigenitum, & in spiritum sanctum, & omnia ministrabuntur vobis.

Insigne miraculum.

Multi baptizantur in carcere a S. Petro.

Sistuntur coram iudice Processus & Martinianus.

Tum omnes abiecerunt se ad pedes Apostolorum, rogantes ut baptismum ab eis perciperent. At vero beatissimi Apostoli orauerunt Deum, orationeque expleta, beatus Petrus in monte Tarpeio signum Crucis expressit in eadem custodia, atque eadem hora emanarunt aquae e monte, baptizatique sunt beati Processus & Martinianus a beato Petro Apostolo. Hoc ut viderunt cuncti, qui erant in custodia, prostrauerunt se ad pedes beati Petri Apostoli, & baptizati sunt promiscui sexus & diuersae aetatis numero quadragintaseptem. Obtulit autem pro eis sacrificium laudis, & participes eos fecit corporis & sanguinis Domini nostri Iesu Christi. Deinde beati Processus & Martinianus dixerunt ad sanctos Christi Apostolos; Pergite, quod vultis, oblitus enim vestri Nero, de vobis desperavit. Exeuntes ergo de custodia sancti Apostoli, per viam, quae Appia nuncupatur, ad portam Appiam perueniunt. Beatissimo autem Petro Apostolo, cuius pedem attriuerant compedes ferrei, cecidit fasciola apud sepe in via noua, cumque venisset ad portam Appiam, vidit Dominum Iesum Christum, eumque agnosces, dixit illi; Domine, quod vadis? Et Dominus Romam, inquit, redeo, ut iterum crucifigatur tu autem Romam reuertere, redijtque Petrus Romam manens, & milites tenuerunt eum. Nunciatum est autem Paulino viro clarissimo, magistro officij, Processum & Martinianum Christianos effectos esse. Misit ergo milites, comprehensosque, iussit in custodiam retrudi. Alia die praecipit sibi eos exhiberi, adductisque ad conspectum suum, dixit; Sic stulti facti estis, ut deserentes deos & deas, quos inuictissimi principes colunt, & antiquitas adorat, temeritate ducamini, militiae vestrae priuandi ornamentis? Respondit Martinianus clara voce; Nos iam demum coepimus habere sacramenta militiae caelestis. Paulinus vir clarissimus dixit; Deponite mentiam pectoris vestri, & adorate deos immortales, quos ab incunabulis vestris venerati estis & coluistis, in quorum religione enutriti estis. Beati martyres vna voce dixerunt; Nos Christiani facti sumus. Ait Paulinus vir clarissimus; Audite me commilitones mei, & facite quae dico, & estote amici mei, & fruimini militia vestra, dijsque omnipotentibus sacrificantes, viuite, & sitis praecleari apud principes nostros. Responderunt ambo; Sufficiat, nos declarasse tibi veros nos esse Christianos, & seruos Dei & Domini nostri Iesu Christi, quae beatissimi Apostoli eius Petrus & Paulus praedicauerunt.

Paulinus

Paulinus vir clarissimus dixit; Iam dixi vobis, & iterum repetens dico: obtemperate consilio meo, & viuite. Illi autem tacuerunt. Iterum atque iterum Paulinus eadem inculcans, cum se videret nihil proficere, iussit lapidibus eorum ora contundi. Cumque diu caderentur, clamabant ambo pariter; Gloria in excelsis Deo. Paulinus vir clarissimus dixit militibus suis; Proferte tripodam, vt sacrificent maieftatibus. Beati martyres responderunt; Nos semel obtulimus nos ipsos Deo omnipotenti. Allata tripodam, Paulinus ait; Facite, quae dico. Allatus est autem etiam Iupiter aureus. Eo viso, riserunt sancti martyres; & in tripodam atque Iouem coram Paulino expuerunt. Tunc Paulinus iussit eos in eculo suspendi, & neruis attrahi, atque fustibus caedi. Illi autem alacri vultu lacantes dicebant; Gratias tibi agimus Domine Iesu Christe. Paulinus magister officij nimio furore incensus, iussit flammam ad eorum latera admoueri. At martyres clamabant; Benedictum nomē Domini nostri Iesu Christi, quē beatissimi Apostoli eius Petrus & Paulus praedicaerunt.

Lapidibus
ora eorum
tunduntur.

Fustibus
caeduntur.

Laterā adu-
runtur.

Erat tum ibi matrona quaedam nobilissima, Lucina nomine. Ea assistens eis, confirmabat eos his verbis; Constantes estote; milites Christi, & nolite metuere poenas, quae ad tempus sunt. Paulinus verò dixit ad eos; Quae est isthaec vestra amentia? At illi corroborati, irrisere tormenta. Iussit ergo Paulinus in eculo suspensos scorpionibus castigari, adhibita voce praconis, ita dicentis; Praecepta principum contemnere nolite. Eadem hora Paulinus sinistro oculo orbatus est, ductusque poenitentia, praedolore exclamauit; O carmina artis magicæ, praecipite, eos deponi de eculo, & diu maceratos, in Mamertini custodia retrudi: ijs autē sedulo ministrabat Lucina matrona venerabilis. Post triduum Paulinus subito à demone arreptus, expirauit. At filius eius Pompinius vociferans ibat ad Palatium; Moderatores, inquit, & gubernatores Reipublicæ, subuenite, vt extinguantur arte magica imbuti. Audiens hoc Caesarius vrbs prefectus, rem gestam indicauit Neroni Augusto, qui iussit sine mora illos interfici. Pompinius itaque filius Paulini, coepit fortiter vrgere Praefectum vrbs Caesarium. Tum praefectus tulit in eos sententiam, eieci que è custodia, & ducti extra muros vrbs Romae, via Aurelia capite caesi sunt. Cum vidisset autem illos beatissima Lucina, cum familia sua sequebatur eos vsque ad aquaeductum, vbi etiam decollati sunt, & trunca eorum corpora relicta sunt canibus deuoranda: quae eadem sanctissima matrona collegit, & condidit preciosis aromatibus, sepeliuitque in praedio suo in arenario iuxta locum, vbi plexi sunt sexto Nonas Iulias via Aurelia, vbi etiam praestantur beneficia eorum vsque in hodiernum diem, regnante Domino Deo atque Salvatore nostro IESU CHRISTO.

Caeduntur
scorpionibus.

Plectuntur
capite.

DE IISDEM BEATIS MARTYRIBVS, EX HOMILIA

32. in Euangelia, beati Gregorij Papae.

Ad sanctorum martyrum (Processi & Martiniani) corpora consistimus fratres mei. Nunquid isti carnem suam in mortem darent, nisi eis certissime constitisset, esse vitam pro qua mori debuissent? Ecce qui ita crediderunt, miraculis coruscant. Ad extincta namque eorum corpora viuentes egri veniunt, & sanantur; periuri veniunt, & à demonio vexantur; daemones veniunt, & liberantur. Quomodo ergo illic viuunt, vbi viuunt, si in tot miraculis viuunt hic, vbi mortui sunt? Rem fratres dico breuem verbo, sed non paruam merito, quam religiosis quibusdam senioribus narrantibus agnouit. Gotthorum tempore matrona quaedam fuit valde religiosa, quae ad horum martyrum (de Processo & Martiniano dicit) ecclesiam crebro veniebat. Quadam die, dum ex more ad orandum venisset, egrediens, duos stantes sub peregrino habitu monachos inuenit, peregrinos credidit, dari eis aliquid elemosynae praecipit. Sed priusquam eis erogator eis ad largiendum elemosynam propinquasset, adstiterunt illi vicini, & dixerunt; Tu nos modo visitas, nos te in die iudicij requiremus, & quicquid possumus, praestabimus tibi. Quo dicto, ab oculis eius ablati sunt. Territa illa, ad orandum rediit, seseque in lachrymis prolixius effudit: & facta est posthac tanto instantior in opere, quanto certior de promissione. Si autem iuxta Pauli vocem, est fides sperandarum substantia rerum, argumentum non apparentium: nequaquam iam dicimus, vt venturam vitam credatis: quia ecce ipsi, qui in illa viuunt, humanis obtutibus visibiliter praesentantur. Quod enim videri potest, melius dicitur.

Miracula
ad eorum
monumen-
tum.

Vide quid
coferat in-
uocatio
Sanctorum.

Hebr. 11.

Sanctorum
patrocinia
nobis con-
ciliare de-
bemus.

Sancti mar-
tyres rogari
volunt, vt
nobis sub-
ueniant.

citur sciri, quàm credi. Venturam ergò vitam nos Dominus magis voluit scire, quàm credere, qui eos, quos inuisibiliter recipit, apud se viuere nobis etiã visibiliter ostendit. Hos ergò, fratres charissimi, in causa vestri examinis, quam cum districto iudice habebitis, patronos facite, hos in die tanti terroris illius defensores adhibete. Certè si apud quendam magnum iudicem causa qualibet vestra esset die crastino ventilanda, totus hodiernus dies in cogitatione duceretur, patronum vestra fraternitas quæreret, magnisq; precibus ageret, vt apud tantum iudicem sibi defensor veniret. Ecce districtus iudex Iesus venturus est, tanti illius Angelorum Archangelorumq; concilij terror adhibetur, in illo conuentu causa nostra discutitur, & tamen nos patronos modò non requirimus, quos tunc defensores habeamus. Adsumt defensores nostri, sancti martyres, rogari volunt, atque, vt ita dixerim, quærunt, vt quærantur. Hos ergò adiutores vestrae orationis quærite, hos protectores vestri reatus inuenite, quia nò punire peccatores debeat, rogari vult & ipse, qui iudicat. Vnde etiam longo tempore comminatur iram, & tamen misericorditer expectat. Sic autem nos & misericordia eius refoueat, vt nullo modo negligentes reddat, sic peccata nostra perturbent, vt mens in desperationem non proruat. Quia & si praesumentes metuimus, & metuentes speramus, æternum regnum citius adepturi sumus per eum, qui viuunt & regnat cum patre in vnitatem spiritus sancti Deus, per omnia secula seculorum, Amen.

VITA BEATAE MONEGVNDIS CONIVGATAE,
AVTHORE S. GREGORIO TVRONEN. EPISCO-
po, Lib. De vita Patrum, Cap. 19. quod in 10. capitula diuisimus.

Iulij 2.
Beneficia
Dei immen-
sa.
Cap. 1.

Luc. 10.

3. Reg. 10.

Cap. 2.
S. Monegū-
dis patria.

Iob 1.
S. Monegū-
dis se arctif-
simè inclu-
dit.

DIGNITAS diuinorum beneficiorum charismata, quæ humano generi cælitus sunt indulta, nec sensu concipi, nec verbis proferri, nec scripturis poterunt comprahendi, cum ipse Saluator mundi ab illo rudis seculi exordio Patriarchis se præstat videri, Prophetis annunciari, ad extremum semper Virginis intactæq; Mariæ dignatur vtero suscipi, & præpotens immortalisq; creator, mortalis carnis patitur amictu vestiri, mortè pro hominis ob peccatum mortui reparatione adire, victorq; resurgere. Qui nos grauium facinorum spiculis fauciatos, ac latronum insidiantium vulneribus affectos, infuso meri oleiq; liquore, ad stabulum medicinæ cælestis, id est, Ecclesiæ sanctæ dogma perduxit: qui nos exemplis sanctorum viuere, incessabili præceptionis suæ munere cohortatur, nobisque non modò viros, sed ipsum etiam inferiorem sexum, non segniter, sed viriliter agonizantium præbet exemplum: quæ non solum viris legitime decertantibus, verum etiam foeminis, in his prælijs fauorabiliter desudantibus, siderea regna confert: sicut beatæ Monegundi, quæ relicto genitrici solo, tanquam regina prudens, quæ audire sapiëntiam Salomonis adiuit, beati Martini basilicam, vt eius miracula quotidianis momentis miraretur, expetijt, hauriretq; de fonte sacerdotali, quo posset aditum nemoris paradisiaci tecludere.

Igitur beatissima Monegundis, Carnotena vrbis indigena, parètum ad votum copulata coniugio, duas filias habuit, super quibus valde gauisa lætabatur, dicens: Quia propagauit Deus generationem meam, vt mihi duæ filia nascerentur. Sed hoc mundiale gaudium interceptum seculi huius amaritudo, dum puella, modica febre pulsata, metam naturæ debitam concluderät. Ex hoc genitrix moesta deplorans, orbatamq; se lugens, non diebus, non noctibus à fletu cessabat, quã non vir, non amicus, non vllus propinquorum poterat consolari. Tandem verò in se cõuersa, ait: Si nullam consolationem de obitu filiarum capio, vereor nò ob hoc lædam Dominum meum Iesum Christum. Sed nunc hæc lamenta relinquens, cõ beato Iob consolata, decantabo: Dominus dedit, Dominus abstulit: sicut Domino placuit, ita factum est. sit nomen Domini benedictum. Et hæc dicens, exuta veste lugubri, iussit sibi cellulam paruulam præparari, in qua tantum modò fenestellã, per quã modicum lumen posset cernere, præcepit aprari: ibiq; contèpto mudi ambitu, spreto viri cõsortio, soli Deo, in quo erat cõsisa, vacabat.

Fundens

Fundensque orationem pro suis ac populi delictis, habens puellulam vnam, cuius ei famulatu ministrabatur aquae necessitas, accipiebat etiam farinam hordeaceam, infusosque lymphis cineres diligenter colans, ex ea aqua mixturam massae conficiebat, formatosque proprijs manibus panes ipsa coquens, post longa ieiunia reficiebatur. Reliquum domus suae cibum pauperibus dispensabat.

Factum est autem quadam die, ut memorata puella, quae ei consueuerat famulari, & credo inimici astu seducta, cui semper bonis iniurias irrogare mos est, se ab eius famulatu subtraheret, dicens: Non potero ego cum hac domina permanere, quae in tali abstinentia comoratur: sed potius utar seculo, ac cibum potumque in abundantia sumam. Quintus autem iam fluxerat abscissionis eius dies, quod haec religiosa neque farinam consuetam, neque aquam acceperat, sed perstabat immobilis, & fixa manens in Christo: in quo quisque locatus vel fundatus, nec venti turbine, nec fluctuum impulsione dilabatur: nec enim sibi illa de mortali cibo vitam, sed de verbo Dei (sicut scriptum est) putabat inferri, commemorans illud sapientiae Salomoniaca proverbum: Quia non necabit Dominus fame animam iusti. & illud, Quia iustus ex fide vivit. Sed quoniam corpus humanum absque esu terreno sustentari nequit, prostrata in orationem, petijt, ut qui manna populo esurienti de caelo, lymphasque sitienti produxit ex saxo, ipse quoque alimentum, quo parumparum corpusculum fessum confortaretur, dignaretur indulgere. Protinusque ad eius orationem nix de caelo decidua humum operuit. Quod illa cum gratiarum actione cernens, educta manu per fenestram, quod circa parietem erat, ex ipsa nix collegit, de qua aquam exprimens, panem solitum formavit, quo usque ad alios quinque dies victum corporeum ministravit.

Habebat autem contiguum cellulae parvulum viridarium, in quod pro quadam releuatione prodire erat solita. In illud igitur cum ingressa esset, intuens herbas loci ac deambulans, mulier, quae triticum supra tectum suum siccandum posuerat, quasi de eminentiori loco curis oppleta mundanis, importune prospexit, moxque oculis clausis lumine caruit. Cognoscens autem reatum suum, ad eam accedit, rem ut gesta fuerat pandens. At illa deiiciens se in orationem, ait: Vae mihi, quia pro paruitatis meae persona peccatrice, aliorum clausi sunt oculi. Et consummata oratione, imposuit manum mulieri. Confestim autem, ut signum Crucis expressit, mulier visum recepit. Homo ex pago illo, qui olim auditum perdidit, ad hanc cellulam deuotus aduenit, pro quo deprecari sunt parentes eius, ut ei manus haec benedicta dignaretur imponere. Sed illa indignam se proclamans, per quam Christus operari dignaretur, solo prostrata, & quasi ipsa Dominicorum pedum vestigia lambens humiliter, pro eo diuinam clementiam supplicauit: illaque adhuc solo decumbente, aures surdi aperta sunt, redijtque ad domum propriam, moerore ablato, cum gaudio.

His signis glorificata inter suos, ne vanae gloriae lapsum incurreret, sancti Martini antistitis basilicam, relicto coniuge, cum familia & omni domo sua, fideliter expetiuit. Cumque iter coeptum carperet, venit ad vicum vrbis Turonicae, cui nomen est Euena, in quo Medardi Sueffionici confessoris reliquiae continentur, cuius & vigiliae ea nocte celebrabantur. Ibi igitur illa attentè excubans in oratione, hora debita cum reliquo populo ad Missarum accessit solennia. Quae dum à sacerdotibus Dei celebrarentur, aduenit quaedam puella pustulae mala veneno conflata, prociditque ad pedes eius, dicens: Subueni mihi, quia mors iniqua vitam conatur eripere. At illa more solito in oratione prostrata, supplicauit pro ea Deo omnium creatori, erectaque signum Crucis imposuit: sicque in quatuor partes vulnere excrepante, puellam, pure decurrente, mors importuna reliquit.

Post haec ad basilicam sancti Martini Monegundis beata peruenit, ibique prostrata coram sepulcro gratias agens, quod tumulum sanctum oculis proprijs contemplari meruerat, in cellula parua consistens, quotidie orationi ac ieiunijs vigiliisque vacabat. Sed nec ille locus ab eius virtute fuit inglorius. Nam viduae cuiusdam filia manus contractas detulit, cui ut illa exorata signum salutis imposuit, manibus suis digitos puellae contrectare coepit. Extensis vero digitis, neruisque directis, volas laxavit incolumes. Dum autem haec agerentur, audita vir illius fama beatae, conuocans amicos vicinosque suos, perrexit post eam, ac reduxit ad propria, & eam in cellulam, in qua prius habitauerat, intromisit. At illa non cessabat ab opere, quo consueuerat, sed exercebatur in ieiunijs & obsecrationibus, ut tandem locum, in quo habitare desiderabat, posset acquirere. Inchoat iterum iter desideratum, implorans beati Martini

auxilium, vt qui dederat desiderium, tribueret & affectum perueniēdi ad basilicam. Reuertitur ad cellulam illam, in qua prius fuerat commorata, in eaque perstitit inconcussa: nec enim est amplius à viro suo quæsita. Ibi verò paucas colligens monachas, cum fide integra & oratione degebat, nō sumens panem nisi hordeaceum, non vinum, nisi parū in diebus festis, & hoc ipsum aqua nimia temperatum, nullum habens stratum fœni, paleæque mollimen, nisi tantum illud, quod intextis iunci virgulis fieri solet, quas vulgò mattas vocant. Hoc superponebat formulæ, hoc solo supersternebat, hoc erat quotidianum scamnum, hoc culcitra, hoc plumella, hoc erat stragulum, hoc omnis lectuli commoditas: sic docens easdem facere, quas secum adsciuit. Ibi que in Dei laudibus degens, multis infirmis, oratione facta, salutaria impartiebat medicamenta.

Cap. 7.

Saliua sua sanat puellam.

Iohan. 9.

Mulier quædam filiam suam exhibuit vulneribus plenam, & pus eadem generat. Tunc illa, facta oratione, saliuā ex ore suscipiens, vulnera sœua perunxit, puellam que reddidit sanam, opitulante eius virtute, qui cæci nati oculos spūto formauit. Puer verò incola loci, maleficium in portione hausit, de quo, vt asserunt, serpentes generati in intraneis pueri, magnum dolorem suis moribus excitabant, irā vt nulla quiescendi mora vel in modicum momentum indulgeretur: sed neque cibum aut potum capere poterat: & si quandò aliquid accipiebat, protinjs reiciebat. Hic adductus ad beatam fœminam, petijt se eius virtute mundari. Cumque illa reclamaret, indignam se esse, quæ hæc agere posset, implicita precatu suorum, ventrem pueri palpabat palma demulcens, sensitque ibi anguium venenatorum nequitiam latitare. Tunc accepto pampini viridis folio, saliuā liniuit, fixitque super eum Crucis beatæ signaculum. Quo posito super aluum iuuenuli, dolore paululum sedato, obdormiuit in scamno, qui olim doloribus insistentibus caruerat somno. Post vnus verò horæ momentum confurgens, & ad purgandum ventrem egressus, pestifera generationis germen effudit, gratiasque referens ancillæ Dei, sanus abscessit.

Cap. 8.

Itē paralyticum.

Iohan. 4.

Alius verò puer paralytica ægritudine contractus, ante eam inter manus delatus est aliorum, deprecans à beata sanari. At illa in oratione prostrata, precem pro eo effudit ad Dominum. Consummata verò oratione confurgens, apprehensa manu pueri, erexit eum, sospitemque abire permisit. Mulier erat cæca, quæ adducta ad eam, deprecata est, vt ei manus imponeret. At illa respondit: Quid vobis & mihi, homines Dei? Nōne sanctus Martinus hîc habitat, qui quotidie illustrium opere virtutum refulget? Illuc accedite, ibi obsecrate, vt ipse vos visitare dignetur: nam ego peccatrix quid faciam? Illa verò in sua petitione perdurans, aiebat: Deus per omnes timentes nomen suum, quotidie opus exercet egregium: ideoque supplex ad te confugio, cui præstata est diuinitus gratia curationum. Tunc commota Dei famula, luminibus sepultis manus imposuit: statimque referatis cataractis, mundum latè patentem, quæ fuerat cæca, prospexit. Multisque etiam enegumentis ad eam ingressis vt manus imposuit, fugato hoste nequam, sospitatem restituit. Nec morabatur ex his curari, quos ad se sancta permisisset accedere.

Cap. 9.

Sæci inuocati adfunt nobis.

Iohan. 11.

Iam autem tempus vocationis eius appropinquabat, & defessa corpore soluebatur. Quod cum viderent sanctimoniales, quas secum habebat, flebant valdè, dicentes: Et cui nos, mater sancta, relinquis? vel cui commendas filias, quas in locum hunc pro Dei intuitu congregasti? At illa parumpèr lachrymans, ait: Si pacem sanctificationemque sequamini, Deus erit protectio vestra, habebitisque sanctum Martinum Antistitem pastorem magnum. Ego quoque non discedam à vobis: sed inuocata ad ero in medio charitatis vestræ. At illæ rogabant, dicentes: Venturi sunt multi infirmi ad nos, flagitantes benedictionem à te accipere: & quid faciemus, cum te non viderint esse superstitem? Confusa enim eos foras emitemus, cum tuam faciem non cōtemplabimur. Rogamus autem, vt quia hæc ab oculis nostris absconditur, saltè digneris oleum salemque benedicere, de quo possimus ægrotis benedictionem flagitantibus ministrare. Tunc illa, benedicto oleo ac sale, tradidit eis: quæ suscipientes, diligentissimè seruauerunt. Sicque beatissima obiit in pace, & sepulta est in ipsa cellula, multis se in posterum virtutibus representans. Nam de memorata benedictione multi post eius transitum ægroti in columitatis beneficia sunt experti.

Obijt S. Monegudis

Iohan. 11.

Cap. 10.

Bosonis denique Diaconi pes vnus à pustula mala intumuerat, ita vt gressum facere non valeret, deportatusque ad eius templum, orationem fudit. Puellæ verò accipientes ex oleo memorato, quod sancta reliquerat, posuerunt super pedem eius, &

extenplò

extemplò aperto vulnere, defluente veneno, sanatus est. Cæcus quidam adductus ad eius tumulum, in oratione profrenitur: irruente autem in eum sopore, obdormiuit, apparuitque ei beata, dicens: Indignam quidem me iudico exæquari sanctis: sed tamen vnus hîc oculi recipies lumen: deinceps autem propra quanto cyus ad pedes beati Martini, & prosternere in compunctione animi coram eo. ipse enim tibi restituet alterius oculi visum. Expergefactus homo, vnus oculi recepto lumine, abijt quò iussio impulit imperantis, ibique iterum obsecrans beati confessoris virtutem, depulsa cæci oculi nocte, videns abscessit. Mutus etiam ad hunc beatæ tumulum prostratus decubuit, qui intantum fide compunctus est, vt riuis lachrymarum cellulæ inficeret pauimentum: qui consurgens, absoluta lingua virtute diuina, regressus est. Alius nique mutus veniens & decumbens, corde tantum implorabat, & non voce solubili beatæ foeminæ auxilium, in cuius ore de memorata benedictione parte infusa, erumpente sanguine mixto cum pure, vocis officium meruit adipisci. Frigoriticus quoque accedens ad hoc monumentum, vt palam tegentem attigit, restincta contagionis febre, conualuit. Contractus verò, Marcus nomine, manibus deportatus aliorum ad sepulcrum beatæ, orationem diutissimè fudit: hora autem nona pedibus proprijs stetit, domumque regressus est. Leodinus puer cum in valetudinem grauem irruens, quarto ægrotaret mense, & non solum gressuum, verumetiam iam ciborum vsum, insistere febre nimia, perdidisset, ad eius deportatus sepulcrum, præmortuus accepta salute, surrexit è tumulo rediuius. Quid de frigoriticis reliquis loquar, cum plerisque hoc fuerit beneficiū remedij, dum palam tumuli sunt fideliter osculati? Quid etiam de energumenis? qui adducti ad cellulam beatæ, cum limen sanctum fuerint ingressi, integræ menti restituantur. Nec enim moratur larua egredi è corpore, cum sanctæ huius senserit adesse virtutem, operâte hoc Domino nostro Iesu Christo, qui timentibus nomen suum præmia largitur æterna.

Miracula
ad eius tu-
mulum.

VITA S. SVVITHVNI EPISCOPI VVINTONIENSIS,
 AVTHORE GOTZELINO MORINEN. QVI CLARUIT
 anno Christi IIIO. *quanquam suspicor hanc non nisi Epitomen
 esse vitæ ab illo conscriptæ. Stylum modicè
 hinc inde correxi.*

CLORIOSO rege Anglorum Egberto regnante, qui ^{Iulij a.} regi Kinegilpho, ab idolatria per beatum Birinum conuerso, octauus in regni administratione successit, beatus Suuithunus, pater & pastor in Ecclesia Dei futurus, cursus sui in stadio mundi huius exigendi, diuina ordinante misericordia, accepit exordium. Annis verò puerilibus, pia simplicitate tranfactis, iugum Dominicæ seruitutis suis humeris imponi voluit, susceptumque humiliter viriliterque portauit. Itaque in clerum adscitus, de gradu ^{Fit clericus.} in gradum, de virtute in virtutem, gressus eius Deo per omnia dirigente, conscendens, sub Helinstano Vuintano Episcopo, ad sacerdotij honorem prouectus est. Porro autem curabat seipsum ministrum idoneum & probabilem Deo semper exhibere, verbum veritatis rectè & catholicè tractare, humanitati & mansuetudini studere, opera pietatis ante omnia exercere, non rectè neque ordine viuentes, virga castigationis corrigere, humiliter omnibus inferuire.

Eius fama vbi ad regis aures peruenit, ab illo accersitus est, & inter præcipuos amicos numeratus. Commendauitque ei rex filium suum * Adulphum, liberalibus disciplinis erudiendum, & sanctis moribus instruendum: quem postea Subdiaconum ordinauit. At tamen patre eius sine hærede ex hac vita decedente, cum præter eum nullus alius hæres superesset, Leone Pontifice dispensante, vxorem duxit. Defuncto verò Helinstano Episcopo, omnium votis Suuithunus electus est. Eius precibus & exhortationibus rex Adulphus permotus, ecclesijs Dei vniuersam decimam terræ regni sui benignè donauit, libereque sibi vindicare concessit. Idem sanctus Episcopus pontem Vuintoniensem, qui est ad Orientem, construxit: Cumque ^{Quidam Adulphum vocant.} ^{Creatur S. Suuithunus Episcopus.} ei ædifi-

et edificando sollicitam nauaret operam, quodam die illo ad opus residente, quædam paupercula mulier eò venit ova venalia in vase deferens: quam apprehensam operarij lasciuientes & ludibundi, magno incommodo affecerunt, ouis vniuersis non ereptis, sed confractis. Illa igitur pro illata iniuria & damno dato, cum lachrymis & ciulatu coram Episcopo conquerente, vir sanctus pietate permotus, vas, in quo erant reposita ova, corripit, dextra signum Crucis exprimit, ouaque incorrupta & integra restituit.

Miraculū.

Multa eius præclara exempla.

Solebat verò studiosè fabricare ecclesias ijs locis, quibus non erant: porrò dirutas & confractas instaurare. Dedicaturus sacras aedes, non equo vehebatur sublimis, nec secularis pompæ apparatus sibi adhibebat: sed clericis & familiaribus suis comitantibus, nudis pedibus humiliter incedebat. Ad conuiuia sua accersebat non locupletes, sed egenos & pauperes. Os ei semper apertum erat ad cohortandos peccatores ad agendam pœnitentiam. Monebat stantes, darent operam, nè caderent: lapsos, vt resurgerent. Cibum non vt ventrem farciret, sed pro sui sustentatione parçè & moderatè sumebat. Post multas vigilias multosque labores, nè deficeret, somni paululum admittebat, psalmis & canticis spiritualibus semper intentus. Proximis semper, perindè ac sibi ipsi, quod vtile, quod honestū, pium & sanctū esset, modesto & humili sermone proponebat. Vixit vir beatus vsque ad vitæ exitum in vera obseruatione mandatorum Dei, omni custodia seruans cor suum in omni munditia & spiritali puritate, catholicæ & Apostolicæ doctrinæ custos integer, filiorum spiritaliter regenerantium in sanctæ conuersationis studio eruditorum peruigil & magister. Humilitatem & mansuetudinem accuratius sectabatur. Deniquè pacem & sanctimoniam sequens, fontem vitæ & sempiternæ beatitudinis sitiebat. Atque ita feliciter migravit ab hoc seculo ad sidereas mansiones sexto Nonas Iulij, anno salutis octingentesimo sexagesimo secundo. Iussit verò non intrâ ecclesiam, sed extra eius septa, indigno & vili loco se tumulari.

Eius beata mors.

Multa post obitū eius miracula.

Post obitum suum multis coruscavit miraculis: inter quæ apparuit cuidam viro, incredibili membrorum omnium infirmitate laboranti, admonens, vt Etheluuoldum Vintoniensem Episcopum adiret, diceretque ei diuinæ prouidentia ita visum, vt corpus ipsius à loco, in quo conditum erat, sublatum, intrâ ecclesiam digniori loco honorificentius tumuletur. Si diffidat & hæsitet, testimonij loco habiturum sanitatem, quam, profligato eadem hora morbo, quo diù laborasset, ilicò esset recuperaturus. Addidit etiam, vt ad locum sepulturæ veniat, vnum ex ferreis annulis, qui etiam nūm lapidi infixi visuntur, sine vlla lapidis læsione extracturus, rursumque pari facilitate, nihil læso lapide, in suum locum repositurus. Surgit ille perfectè sanus: vt prædicta erant, omnia reperit, cunctaque ex ordine Episcopo enarrat.

Incuruum quendam, & pecudum more, prono vultu terram respectantem, sanum & incolumem reddidit. Vir quidam nobilis & diues, cū meridiano tempore ad fluminis ripam deambulare, vidit subitò apparentes sibi tres vltra modum horrendas quasi mulieres statura immensa. Ex fugientem illum comprehendentes, & multis modis affligentes, pestiferoque flatu suo penè suffocantes, incredibili horrore affectum, insano similem reddiderunt. Adducto autem ad ecclesiam, nocte apparuit sanctus Suuithunus, & omni pulso dolore, sanitati eum restituit.

Eius trāslatio, & miracula.

Cū Etheluuoldus Episcopus corpus beati viri è terra leuaret, mira odoris fragrantia omnes peruasit, mulier cæca visum recepit, & multi diuersis pressi ægritudinibus, eius meritis curati sunt. Ea translatio incidit in annum centesimum decimum ab obitu illius, incarnationis verò Dominicæ nongentesimum septuagesimum primum, & Idus Iulij. Eodem die puerum, à natiuitate mirabiliter contractum, sanauit: tribus mulieribus oculorum lumine orbatis visum restituit: nexibus ferreis mulierem in carcere compeditam, ruptis vinculis, liberauit: paralyticum curauit: matronam nobilem, sed cæcam, illuminauit: viginti quinque homines varijs vexatos morbis, qui è locis diuersis venerant, vno die perfectè restituit: cæcos aliquot, duas contractas foeminas intrâ vnum diem: triginta & sex è diuersis locis venientes, nec vnus generis laborantes ægritudinibus, trium dierum spatio: neque diù post, centum viginti quatuor intrâ dies quatuordecim curauit.

Edgardus regis lex fœdera in fures.

Rex Edgardus ob coerecda furta lege sanxit, vt in furto depræhensus, oculis priuaretur, auribus, manibus pedibusque præcis, cute capitis nudaretur, sicq; feris & aui- bus laniandus obijceretur. Accidit verò, innocentem quædam ea pœna multatum, penè

penè amittere auditum, obstructis sanguine aurium meatibus. Delatus à parentibus in oratorium S. Suuithuni, vt solus auditus ei redderetur, non id modò impetrauit, sed etià alia, quæ non rogauerat. Mulierem quandam dormientem ostio aperto in villa ciuitatis Vuintoniensis, lupus è lecto abspertauit in syluam, & horrendo ululatu alios ad se lupos acciuit. Mulier & inedia & ætate debilis, quid faceret ignorabat. Conuertitur ad preces, diuinam implorat opem, S. Suuithunum appellat. Lupus, eius audito nomine, obdormiuit: mulier se subducit: lupus euigilās, cum socijs eam insequitur, sed lædi non potuit, quam Dei & beati Pontificis misericordia liberandam susceperat.

Statuam quandam S. Suuithuni Episcopus Schireburnensis à fratribus acquisi-
ram, honorificè in ecclesia sua collocauit, vbi præclara miracula crebrò edi solebāt. Statua S. Suuithuni, & miracula ad eam.
Ad hanc statuam quidam leprosus non curationis obtinendæ causa, sed vt ab illis, qui eo in loco preces funderent, stipem acciperet, accessit. Cumque paululum illic obdormiuisset, visum est ei S. Suuithunum adesse, lepram ipsius manu abstergere, & morbum illum omnem repente ab ipso depellere. Euigilans, latus coram omnibus cingulum soluit, & se purgatum ostendit.

VITA S. OTTONIS EPISCOPI BABENBERGENSIS ET APOSTOLI POMERANORVM, MUTATO

passim stylo per F. Laurentium Surium, ex quodam antiquo MS. libro descripta. Authoris nomen aberat, sed satis apparet eum scripsisse bona fide.

BEATISSIMVS Otto Episcopus è Sueuia duxit. originem. Parentes habuit Bartholdum Comitem & Sophiam, nobilitate magis, quàm rerum opulencia insignes. Conditione enim ingenui, summis principibus sanguinis generositate erant pares, sed impares censu. Ij cum filium suum Ottonem in prima ætate literis traditum, diligenti cura quæsito illi magistro, ad puberes annos perduxissent, vita functi sunt, facultatesque eorum & pecunias alter filius Fridericus, futurus miles, possedit. Ottonem igitur studiorum causa in exteris regionibus degente, frater eius adhuc puer, domum pro viribus gubernabat, tenues sanè impensas Ottoni in literas incumbenti suppeditans. Cùm iam autem Otto Grammaticæ præcepta, itemque Poëtæ & Philosophos quosdam tenaci memoria complexus esset, nec haberet sumptus, ad studia sublimiora aspiranti necessarios, noluit fratri aut alijs cognatis importunum & odiosum se præbere, iam tum in ipsa adolescentia secutus verecundiam & bonæ existimationis decorum atque pulchritudinem.

Itaque in Poloniam peregrè profectus, vbi nouerat literatorum esse penuriam, ludum literarium aperuit, & tum alios docendo, tum seipsum quoque magis magisque ad eruditionis profectum vrgendo, breui sibi & rem auxit familiarem, & honori habitus est. Idioma quoque regionis illius didicit, sensumque ad altiora progrediens, parsimonia, frugalitatis & continentie studijs eruditionem suam illustrauit. Atque hac ratione omnibus charus & gratus effectus, in magnorum virorum & potentium sese amicitiam & familiaritatem insinuauit, non parum illi eam ad rem conferente corporis elegantia, & quòd valdè idoneus & opportunus videretur legationibus obeundis, & inter sublimes personas vltro citroque ferendis responsis. Adscitus verò est in aulam Poloniæ Ducis, qui eum legatum misit ad Henricum Imperatorem, eius nominis Quartum. Obiërat enim tum eius Ducis coniunx, & desponsa illi fuit Iuditha, huius, quem diximus, Imperatoris soror. Euenit autem non sine dispositione diuina, vt beatus Otto ad Imperatoris aulam perueniret, in cuius etiam ministerio cum cæteris, quos Capellanos vocant, aliquandiu permansit.

Per id tempus Imperatores Ecclesiarum inuestituras conferebant, & quoties Episcopus aliquis decessisset è vita, ecclesia cui præfuerat, pedum & annulū ad Imperatorem

Iulij 2. sed translatio eius fo- lenniter celebratur 30. Seprebris. Cap. 1.

Cap. 2. Abit in Poloniam S. Otto.

S. Otto multis donis & gratijs ornatur.

Cap. 3.

rem transmittēbat, ab eius aula petēs sibi dari Episcopum. Itaq; multi nobiles & prestantes viri, cognati & filij principum, Imperatoris aulam sequebātur, Capellanorum ei ministerium exhibentes, spe alicuius Episcopatus obtinendi. Inter quos omnes ea se moderatione & equabilitate comparabat Otto, vt neque ex sublimitate inuidiam, neque ex abiectione & vilitate contēptum sibi conflaret. Accidit tum, vt Imperatoris Cancellario in Episcopum promotō, in eius locum ab Imperatore Otto subrogaretur. Quo sanē munere ea dexteritate, industria & comitate perfunctus est, vt alicui omnes multa eum beneuolētia & studio complecterentur, eique deferrent. Interea Babenbergensis Episcopus Rupertus anno Christi millesimo centesimo secundo excessit ē viuus, allataque sunt Episcopatus insignia ad aulam Imperatoris, & preces oblatae Imperatori pro pastore dando. Ille verō sex mensium sibi voluit spatia permitti ad deliberandum. Interim ecclesiā Babenbergensis Clerus & populus pro idoneo antistite Dominum attentissimē deprecabantur. Elapsis indē mensibus sex, Imperator significauit Babenbergensibus idoneum se ipsis pastorem reperisse. Illi igitur inter spem & metum anxij, attentius rem Domino commendabant: cumque nuncij tam Clerici quā laici profecti essent ad aulam Imperatoris, ceteri omnes a minimo ad supremum vsque proximo ante Saluatoris natalem Dominico die, instituta cum Crucibus processione, ad montem S. Michaelis ascenderunt, suffragia petaturi, vt beatissimus Michael Archangelus, cælestis militiæ signifer, suis precibus a Domino ipsis bonum, strenuum, peritum pastorem & præfulem impetraret. Eos autem pro sua misericordia & veritate exaudiuisse Dominum Deum, & beatissimum Michaelē Archangelum, ipse certus rei probauit euentus.

Cap. 4.

Enimuerō & legati Babenbergensis ecclesiæ ab Imperatore honorificē sunt accepti, & in suo negotio felicissimē expediti. Cum enim Imperator illos ad se vocasset, ita locutus est: *Quanta nobis cura sit ecclesiā vestra, hinc animaduertere potestis, quōd nō temerē aut subitō rectorem vobis præficiendum putauimus, sed adhibita temporis mora, itemque consilio & matura deliberatione. neque id mirū sanē, quāddō a propinquis & progenitoribus nostris ea, vt nōstis, ecclesiā benē fundata, prædijs, possessionibus & omnium rerum copia & affluentia instructa & sublimata est, atque ea omnia, quod de alijs ecclesijs dicere vix ausim, integra etiam nūm atque sartatecta ei conseruantur: ita vt iure meritoque, prouidum, sagacem, & qui eius facultates tueri nōrit, non vanū & superbia tumidum, illi gubernatorem cōstitui oporteat. His atque id genus alijs sermonibus Imperatore suum consiliū semel atque iterum legatis cōmendante, quidam ex eis propemodūm dilationis pertraxi, vbi vel quisnam sit ille, quem ipse delegerit, sciscitabantur. Tum Imperator: En, inquit, præstō est: & manu apprehendens Ottonem, (erat autem ille forma corporis egregia, bonis indutus vestibus, tonsura & toto habitu intus & foris Clericum representans) Hic, inquit, hic est vester dominus & Babenbergensis ecclesiæ antistes. Consternati autem legati, inuicem sese respectant, in ipsum quoque Ottonem identidem suos oculos coniungunt. Porro nobiles plerique, qui aut sibi, aut suis cupiebant, nutibus ac mustratione legatos, nē illum recipiant, instigant. Itaque subtristes legati: Sperabamus, inquit, aliquem ex aulæ vestræ maiestatis proceribus vel principibus nobis notum præfulem & dominum nos accepturos. Hic verō quisnam sit aut vndē, incōpertum habemus. Tum Imperator: Vultisne, inquit, scire, quis & cuius sit iste? Illis se id velle respondentibus: Equidem, ait, pater eius ego sum, & Babenberga mater eius erit. A qua nos sententia non decedemus. Si quis autem sese opponere ausus erit, is proculdubio nostram in se indignationē conuertet. Neque enim vel leuitate animi, vel priuatis commodis ducimur: sed quod honestum inprimis & illi ecclesiæ vel maximē necessarium visum nobis est, id simplici animo hac in re secuti sumus. De compertis, vt dici solet, non est incertum iudicium. Longa experientia & probatione totum hunc hominem perspectum & cognitum habemus: eius fides, patientia, longanimitas, prudentia, sagacitas, in rebus paruis diligentia, in arduis strenuitas minimē nos latent. Neque ambigere debetis, eius absentiam nostræ domui non parūm detrimenti allaturam, vtpotē qui negotia eius omnia strenuē ac fideliter exequi & expedire hac tenus consueuerit.*

Datur Babenbergensibus Episcopus.

Non est studium priuato commodo, sed ecclesiæ seu cōmunitatis vtilitati.

Virtutes S. Ottonis.

Cap. 5.

Hæc vt Otto audiuit, ad pedes Imperatoris aduolutus, vberim lachrymas fudit. Accurrunt legati, prostratum erigunt: ille contra humiliter recusat, dicit se in opem & tanta dignitate indignum: iustius esse confirmat, viros ingenuos, claros, nobiles, poten-

potentes & diuites capellanos Casaræ maiestatis eum honoris gradum obtinere. Tum verò Imperator: Cernitis, ait, quæ sit huius hominis ambitio. Iam tertio recusat. Duos antea ipsi oblatos Episcopatus ad socios reiecit. Ecquid vobis videtur? Augustanam sedem tradere ei volumus, sed ille sciens hereditatem, ad quam festinat in principio, in nouissimo benedictione carere eos: qui ante ipsum in aula nostræ laboribus & exercitijs versati essent, æquum esse dicebat priores quiete potiri. Idem fecit, cum ei à nobis oblata est Halberstadiensis ecclesiæ sedes. Itaque spe bona ducor, Bambergensi ecclesiæ illum diuinitus reseruatum. Atque hæc dicens, annulum Episcopi, eius digito apposuit, pedum tradidit, & ita inuestitum legatis attribuit. Mox à tota aula ei acclamatur: legatique rem diuinitus agi cernentes, suscipiunt & amplectuntur eum, dominum & patrem suum illum vocantes. Deinde Imperator ait ad illos: Accipite dominum vestrum, & omni reuerentia, studio ac beneuolentia ipsum complectimini. Testor enim eum, qui nouit omnia, non me nosse mortalem quenquam, cui honestius ac tutius eius loci cura credi potuisset. Me quoque viuo & Romani Imperij habenas moderante, quisquis hunc tetigerit, tanget pupillam oculi mei. Hac ratione atque hoc ordine pontificatus cathedram scandere coactus, ægre quidem & cum multa hæsitatione consensit propter contentionem illam, quæ erat inter regnum & sacerdotium causa, inuestituræ & electionum ecclesiarum, quas euacuare sibi que vendicare plus æquo nitebatur imperialis authoritas. Rursus autem verebatur non sine diuinitus nutu iam tertio sibi offerri episcopatum, eumque si tertio repudiaret, posse in ipsum competere illam sententiam: Noluit benedictionem, & elongabitur ab eo.

Tres Episcopus
patus recu-
savit.
Prouer. 20.

Ægre recl-
pit cathedram.

Psal. 105.

Cap. 6.

Inter has ergò angustias positus, quod vnum salutare existimabat, ad sanctæ & Apostolicæ sedis & catholicæ matris auxilium confugere decreuit. In ipso igitur articulo, cum adhuc in aula Imperatoris esset, votum nuncupavit Domino, nunquam se in Episcopatu permansurum, nisi cõsentiente & postulante ecclesia sua, ipsius Pontificis Maximi manu & consecrari & inuestituram consequi mereretur. Porro natalem Christi Saluatoris diem cum Imperatore Moguntia celebrauit. Deinde partim rerentis, partim dimissis legatis, qui ipsius causa venerant, in aula mansit ad quadraginta ferè dies, pro decoro & honestate, tum Imperatore, tum aulicis omnibus permultum ei deferentibus. Inde verò Princeps Augustano & Herbipoleni mandat Episcopis, alijsque aulae honoratis viris, vt eum Babenbergam deducant: qui sanè honestissimo comitatu & multa frequentia ad sedem ipsius pridie Purificationis beatissimæ Virginis Babenbergam eum introduxere, omni clero & populo eum cupidissime expectante. Cum autem eatenus ad oppidum accessisset, vt iam cõspicere posset monasterium cathedralis ecclesiæ, ab equo descendit, calceamenta deposuit, humilitatem animi corporis habitu ostendens: atque ita licet rigeret Februarij frigidum cælum, per niues & glaciem nudis pedibus vsque in sancti Georgij ædem progressus est, occurrentibus ei longo examine clericis & monachis, laicisque, nobilibus permultis cum vniuersa plebe Babenbergensi, cum pompa & processione insigni, cum ornamentis & reliquijs Sanctorum, cum hymnis & cantionibus, ad personam & tẽpus accommodatis, tanta denique cum exultatione & decoro, vt pro dignitate verbis explicari nõ queat. Post officia salutationum, cum illud penetrabile gelu ad eò pedes Episcopi exulisset, vt ipsam vitæ sedem cor & viscera frigus ex toto ferè occuparet, alijs calidam aquam ad abluendos pedes offerentibus, ille gnarus & prudens frigidam poposcit, eique pedes imponens, frigus frigore profligauit.

Nota religionẽ
sancti viri.

Exemplum
preclarum
humilitatis.

Memor autem voti sui, post paucos dies ab ingressu suo in oppidum, priusquam de rebus ceteris quicquam constitueret, nuncios Romam mittit cum literis ad dominum Paschalem Pontificem, eius nominis secundum: à quo per literas euocatus, Romam profectus est: quò cum in ipsis Assensionis Christi ferijs peruenisset, nec ibi Pontificem inuenisset, in Campaniam abiit, & Anagninæ eum reperit. Qui autem cum illo venerant viri honorati, data & accepta salute, Pontificem etiam ecclesiæ Babenbergensis nomine salutant, suasque preces & vota pro electo antistite suo subiungunt. Otto verò nil cunctatus, ordinem & modum suæ ad Episcopatum euectionis exponit, nihil regit silentio, pedum & annulum ad Pontificis pedes deponit, temeritatis & errati veniam petit, addens tamen non sua voluntate, sed aliena potestate ita factum: postulat aduersus seipsum Canonice censuræ ultionem. Tum Pontifex Paschalis, admiratus viri summam prudentiam & constantiam, leuare eum iubet insignia. Ille

Cap. 7.

Romã pro-
ficitur.

Vide quàm
agnoscat
Rõ. Pontif-
icis autho-
ritatem vir
tantus.

verò negat, indignumque se protestatur. Ait igitur Pontifex: Sancti spiritus solennitas aduentat: tanti ergo arbitri voluntati rem hanc permittere debemus. Cumque vtrò citroque; multa satis hinc inter se contulissent, accepta benedictione, Otto cum suis ad hospitium digreditur. Vbi sanè tota illa nocte & sequenti die multa apud se pertractans, & animo voluens accuratè malitiam temporum, angustias, curas, pericula pastorum, inobedientiam, proteruiam, insolentiam subditorum, & quicquid denique & duri aduersi in ea functione accidere possit, plena deliberatione, abdicatis omnibus, priuatus & quietus secum viuere decernit: accitisque, itineris sui socijs, quid deliberasset aperit, moxque vale dicens Pontifici & eius curiæ, domum abire coepit. Vnius autem diei itinere confecto, Pontificis mandato reuocatur, missisque donis quibusdam, eorum mystica interpretatione admonetur corpus & animum præparare percipiendis donis Spiritus sancti. Ecquid verò faceret? Obedientiæ præcepto retrahitur, à comitibus impellitur, atque ita cum tremore & reuerentia reuersus ad Pontificem, in ipsa sacratissima Pentecoste, petentibus Babenbergenis ecclesiæ legatis, ab ipso Romano Pontifice accipit inuestituram, & cum multo decore & exultatione totius curiæ, inuocato Spiritu sancto, inter Missarum solènia Episcopus consecratur. Simul autem ab eodem beatæ memoriæ Pontificis id tum accepit priuilegij, quando ex more pro accipienda Episcopali benedictione, Romanæ Ecclesiæ matri, quæ dignos filios honore afficere gaudet, venerandum caput submisit, vt cum antea potestas facta esset Episcopo Babenbergeni quater annis singulis specialis cuiusdam honorificentia prærogatiua, Cruce & pallio vtendi, ipse eiusque successores, quod idoneus & honore illo dignissimus videretur, octies Cruce & pallio quotannis vti possent: neque id ambitione aliqua, sed gratuita matris illius Romanæ Ecclesiæ benignitate. Et ille quidem post honorem Dei, quem in cunctis actibus suis glorificare iucundum ei erat, etiam ecclesiæ, cui præerat, gloriam & decorem cumulare studebat.

A Pontifice consecratur Episcopus.

Priuegiū Episcopi Babenbergenis.

Cap. 8.

Ab eo autem tempore, quo Episcopus consecratus est, operante in illo gratia Spiritus sancti, tam in secularibus, quam spiritualibus & ecclesiasticis negocijs consilio viguit & prudentia, ita vt gratiam & dignitatem sibi auget tum apud omnes generatim, tum illos verò peculiariter, quibus nō magis præesse, quam prodesse incipiebat.

Multa construit monasteria.

Primitiæ verò operum eius duo coenobia fuere, quæ extruxit in Episcopatu Herbipolenfi, quorum alterum Vraugia dicitur, sub patrocinio S. Laurentij: alterum Vra, in honorem beati Petri Apostoli: quibus honesta & eleganti fabrica absolutis, quemadmodum omnibus suis monasterijs solebat, prædia, syluas, agros, prata vel precio cōparauit, vel alijs iustis modis acquirere studuit. Deinde in Babenbergeni Episcopatu tertium & quartum condidit monasterium: quorum alterum Michelenualt dicitur, in honorem S. Iohannis Euangelistæ: alterum in Lantheim, in honorem beatissimæ & perpetuæ Virginis Mariæ, Cisterciensis ordinis: nam alia tria ordinis Cluniacensis fuere. Et Michelenualt quidem & Vraugiam, in fundo proprio patrimonij ecclesiæ: Lantheim verò & Vram, in aduentitio condidit. In Episcopatu Ratifponensi sex ædificauit monasteria, è quibus quinque ordinis Cluniacensis fuere. Primum, Entisdorffum dictum, in honorem S. Iacobi Apostoli. Secundum, * Prueningen, sub patrocinio beati Georgij martyris: vtrunque in fundo aduentitio. Tertium, cognominatum est Monasterium, quod cum adiacente parocchia eiusdem nominis, sibi pecunia comparauit ab * Henrico Duce Bauariæ & Diepoldo Marchione, regioque Clotarij Imperatoris priuilegio illud in Babenbergenis ecclesiæ ius & ditionem transtulit. Quartum est Biburgum. Quintum * Adelhartsdorffum: sed Biburgum quidem sub patrocinio beatissimæ Mariæ perpetuæ Virginis: istud verò posterius, in honorem S. Iohannis Euangelistæ: vtrunque autem situm est in fundo aduentitio. Sextum porro est Vuindelbergum, ordinis Clericorum regularium, quos Norbertinos siue Præmonstratenses vocant, in honorem sanctissimæ matris Dei: quod itidem fundum aduentitium habet.

Ecce quomodo patres nostri ecclesiis sanctis dedicarint, quem usum heretici reproband.

Norbertini à Norberto primo fundatore dicuntur.

Cap. 9.

In Episcopatu Halberstadenfi vndecimum eius extat monasterium Regestorffum, ordinis Cluniacensis, sub patrocinio beati Iohannis Baptistæ. Abbatiam enim Vicenbach, quæ nunc, mutato loco & nomine, Regenstorffum appellatur, cum omnibus, quæ iuris illius sunt, à munificentia Henrici Imperatoris Iunioris acceptam, priuilegij regie authoritatis sanctæ Babenbergenis ecclesiæ adiecit, bonaque eiusdem coenobij duplicauit. Cum enim antea non nisi sexagintaduos, vt vocant, mansos habuisset,

23.

buisse, ille alios sexaginta duos adiunxit. In Episcopatu Eisterensi duodecimum construxit monasterium Halsprunnam, ordinis Cisterciensis, sub patrocinio beatissimæ matris Dei: quod quidem cum eius fundo ingenti pecunia cõemptum, magnis sumptibus in Abbatiam promovit. In Episcopatu Pataviensi tertiumdecimum eius est monasterium Alrispach, & decimumquartum * Cluniacense sub patrocinio beati Andreæ Apostoli iuxta fluviũ Anisum. Hoc verò à Lupoldo Marchione dono accepit, in eiusque promotionem viginti mansos & quinquaginta marcas impendit. In patriarchatu Aquileiensi decimumquintum cõenobium condidit in castro Arnoldssteini, ipsa munitione destructa: quod quidem castrum annis quinque & quadraginta cum nonagintaquinque mansis, qui ditionis eius erant, ab ecclesia Babenbergensi abalienatum, ipse multo labore & sumptu recuperavit, adiectisque alijs sexaginta mansis, Abbatiam illic constituit. Hęc nimirum quindecim cõenobia, opera illius & benignitas nunquam infœcunda, condidit & propagavit. Præterea verò etiam quinque cellulas, quasi totidem seminis grana ferere curavit, sciens neque eum, qui seminat, esse aliquid, neque qui rigat, sed Deum incrementum dantem. Ex ijs autem grans quidam iam furculi pullulant, poterunt incrementum præstante, in arbores excrescere. Prima dicitur Aspach, in honorem S. Matthæi Apostoli & Euangelistæ: cuius quidem fundum & fundi prædium multo tempore Babenbergensis ecclesia perdidit: sed ille solerti cura perquisitum, in monachorum Cellam mutavit, quæ iam in Abbatiam profecit, multis prædijs ab illo primum, deinde ab alijs fidelibus aucta. Secunda, in Babenbergensi loco in domate S. Michaelis sita est, quam sub patrocinio S. Fidis virginis & martyris, primò sanctimonialium esse voluit, sed postea altiori consilio septem monachis eam attribuit, & cum omnibus, quæ illius sunt, S. Michaeli consignavit. Tertia est Rota, sub patrocinio S. Georgij martyris in Episcopatu Herbipolensi. Quarta Vuessera, in eodem Episcopatu, ordinis Nortbertinorum, in honorem sanctæ Dei genitricis Mariæ. Sed alterius harum fœcunditas, alteri sterilitatem attrulit. Rota enim permanens in sua tenuitate, proficientis Vuessera, tanquam melioris, seruituti subdita est. Non est verò ignorandum, Rotam hanc Ottonem Episcopum ab Agnere Palatina eiusque sorore Adelheida cum sexaginta mansis ecclesiæ Babenbergensi donatam accepisse: quæ verò circum circa adiacent illi cellæ bona, eum emisse ducentis septuagintaquinque marcis, putà agros, sylvas, prata, pascua, molendina, & quicquid vsus aut iuris in eo prædio * Eimo Dux noscitur habuisse. Vuesseram verò construere cõperat Gorbaldus Comes, sed Otto Episcopus eam, dono ab illo acceptam, suis impendijs promovit. Quinta Cella fuit in Episcopatu Herbipolensi * Inchartehausen in pago Tulleuall. Quod si verum fateri liceat, etiã sexta for' in Chartehausen Tuckelhausen iam est. Cartusiense monasteriũ eiusmodi rerum esse studiosissimũ, vt eius ope locus promoueretur, eius nomini eum adscribere, Babenbergensisque ecclesiæ coram idoneis testibus eum fore promiserunt. Qua conditione multa etiam illi loco impendit. Sed hætenus de monasterijs & Cellis ab eo constructis dixisse sufficiat.

Porrò verò cathedralis Babenbergensis ecclesiæ monasterium, quod sub eius antecessore, Deo permittente, solis saluis parietibus, penitus conflagrârat, magnis impensis beati viri temporibus pristinae suæ elegantia & dignitati restitutum est. Ipse pavementum stravit, columnas ecclesiæ, quas ignis afflauerat, egregie & firmavit & ornavit, Chorum S. Georgij exaltauit, picturas nihilo prioribus inferiores excitavit, & nec casus similis deinceps formidandus esset, totum monasteriũ & turres laminis cupreis contextit, sphaeras & cruces turrium inauravit, omnia denique monasterij ædificia in singulis officinis instauranda, & in meliorem statum euehenda curavit. Quæ verò eidem ecclesiæ facultates & prædia eius benignitate accesserint, præter ea, quæ fundatorum liberalitas iam antè ei contulerat, vel sola Canonicorum mensa non paulò, quam prius fuerit, copiosior satis docere potest. Ecclesia quoque S. Michaelis non medio cres ei debet gratiarum actiones. Nam vetus illa structura cum in sacrosanctæ Eucharistiæ ædicula, siue ciborij, vt author vocat, hemisphaerio intrinsecus rimam haberet, veritus ille, nè forte ruinam faciens, monachos læderet, tanquam sibi ea opportunitate oblata gauisus, totam illam sustulit, ipsumque monasterium de integro & quidem augustius atque grandius extruxit, ipsamque rem frarum, plusquam nonaginta talentorum redditibus annuis, cumulavit: multa quoque eidem loco ornamenta

2. Cor. 3.
Attende huius sancti primum erga religionem affectum in construendis tot monasterijs.

for' in Chartehausen Tuckelhausen iam est. Cartusiense monasteriũ

Cap. 10.
Ecclesiã S. Georgij & monasteriũ egregie instaurat.

Multum confert ecclesiæ S. Michaelis.

menta contulit, quippe quem singulari quodam studio & benevolentia, tanquam corporis sui post obitum futurum domicilium, semper complexus sit. Multa hinc breuitatis causa prater eo, quae tum huic, tum alijs coenobijs & ecclesijs suis elargitus est, pallia, stolas, casulas, calices aureos & argenteos, cruces, capsas, vrceos, ampullas aureas & argenteas, thuribula, acerras, candelabra, diuersa ecclesiarum utensilia, cortinas, tapeta, vtriusque testamenti codices, aliosque diuersos libros: quorum omnium tam est ingens copia, vt numerus aestimationem vincere videatur. Et est sane admiratione dignum, ab vno Episcopo tot locis tam multa potuisse conferri. Sed haec omnia de fonte rei familiaris ille hauriens, Deo subministrante abunde multa, seipsum non exhaustit: immo, sicuti ipse dicere solebat, quanto plus in Dei opera erogabat, tanto semper magis ipsi, quod erogaret, suppetebat. Quauis autem totus esset in Deo, & omnia sua in caelestes thesauros premittere festinaret: at nihilo minus, vt vir prudens & potens, quod Dei erat, reddidit Deo: & mundo, quod illius esset, non negauit. Quae vero illius in vestitu & victu frugalitas fuerit ac parsimonia, vix vlli credibile videatur. Dixisse enim illum pro certo accepimus, nunquam se in episcopatu panem ad satietatem comedisse. Semper enim sobrius & penes ieiunium a mensa surrexit, apposita omnia, agrotis, egenis, & mendicis impertiens. Quodam ieiunij tempore, cum multa esset piscium penuria, quidam procurator eius lucium non magnum duobus solidis emit, eumque bene apparatus prandenti illi obtulit, modeste obsecrans, vt plus aliquid cibi caperet, seque pisce illo care empro reficeret. Cui Episcopus: Quanti, inquit, emisti eum? Respondit ille: Duobus solidis. Tum Episcopus: Absit, inquit, vt miser Otto solus hodie tot nummos absumat: leuansque discum, iussit eius precij cibum apportari Christo suo, qui illi seipso merito charior esse deberet. Ferro, ait, piscem hunc, sicubi nostri hominem morbo decumbere, aut paralyti cruciari. Ego, qui robustus sum, hoc me pane facile refecero. Ita ille in tanta opulentia delicijs studebat.

Attendant
huc locum
Auari qui
semp egerit.

Insignis in
Episcopo
frugalitas,
& in pauperes benignitas.

Cap. II.

Boleslaus
subiugat Pomeranos.

Cum sic autem egregius pastor ouilis sibi crediti praecipuam gereret curam, Boleslaus Poloniae Dux illum ad se acciuit, vt Euangelij praedicatione ad Christi religionem traderet Pomeranos, quos Dux ille, Boemorum & Hungarorum fretus auxilio, suae ditioni per id tempus subdiderat. Cuius quidem rei occasione inde Poloniae Dux arripuit, quod Otto Episcopus, vt supra memoratum est, in sua adolescentia versatus in Polonia, eius gentis linguam didicisset. Itaque eius consilium & opem implorabat, vt Pomeraniae populus, quem crudam barbariem vocabat, Christiana doctrina imbutus, ad sacri baptismatis gratiam conuerteretur: multum sane id conuerterens, quod nullos neque Episcopos, neque presbyteros, huic operi Domini idoneos & voluntarios, obtinere posset. Ea re cognita, Otto piissimus, & nuncium hunc & professionem hilariter suscipit, rebusque suis compositis, & a Pontifice Romano dimissione impetrata, per Boemiam, Deo duce, in Poloniam peruenit: moxque tribus presbyteris in cooperarios assumptis, Pomeraniam adit. Ei vero Christiernus, terrae illius princeps, qui iam Christianus erat, honorifice processit obuiam, obsecrans Episcopum, vt omnem nauaret operam, quod gens illa ad fidem Christi institui & baptizari posset. Etsi autem Pomerani crassi admodum & dura ceruice essent, at tamen benignus Deus gratiam & spiritum dedit, ita vt venerandus Episcopus studiosè catechizando & fidenter concionando verbum Dei, difficultates omnes peruerit, & breui tempore multum profecerit, adeo vt intra paucos dies ad septem hominum millia vndis salutaribus expiata sint. Cumque Pomerani Principis coniunx, quae etiamnum ethnicismi erroribus implicata tenebatur, tantam diuinam gratiam cerneret largitatem, Euangelium regni Dei etiam ipsa complexa est, & cum familia sua in Christi Ecclesiam, baptismi percepto sacramento, transiuit. Effecit praeterea beatus Otto, vir Apostolicus, vt Dux Vuenceslaus vigintiquatuor concubinis aut pellicibus suis propudiat, solam legitimam coniugem retineret. Extruxit etiam sanctus Episcopus in ea regione ecclesias, in ijsque presbyteros ordinauit. Deinde ulterius in eadem prouincia profectus, Christianam religionem amplecti modis omnibus delectabant: cumque ille magno zelo & multa instantia praedicaret, verberibus ab illis affectus est, & in caenae depresso atque conculcatus, multisque contumelijs & ignominijs appetitus. Verum id ille placide ferens, nec minori fiducia verbum Dei quotidie praedicans, Deumque fidei implorans, desidem illum & focordem populum tandiu tamque accuratè adhortatus est,

Pomeranos
multos conuerit S. Otto.

Ab incredulis multa patitur.

vt an-

vt tandem in Christi suave iugum colla sua immiserit. Tum verò pœnitentia ducti, dolebant se virum sanctum, qui ipsos magnis affecisset beneficijs, tam inhumaniter tractauisse. Postquam autem Pomerani Christiana religione initiati fuere, & cultus diuinus ritè apud eos constitutus, vir sanctus ad Babenbergensem sedem suam se recepit, vbi non solum vt Episcopus, sed instar Apostoli cuiusdam, magno cum gaudio susceptus est. Transactis autem anpis aliquot, iterum in Pomeraniam redijt, veritus, quandoquidem multi adhuc in fide infirmi illic essent, & ipsa plâratio tenera, nè inimicus satan semen suum inspergeret, & populum ad apostasiam induceret, sicque relictò Christo, ad idololatriam relaberetur. Itaque per Saxoniam iter ingressus, cum iam secundò Pomeranos pleniori Domini doctrina confirmasset, in Poloniam profectus est ad Boleslaum principem: deindè in suam diœcesim reuersus est.

Sollicitudo ecclesiarum in sancto Dei quanta fuerit, vide.

Referam hoc loco quoddam flagellum eius siue diuinam castigationem, simulque eius & causam siue ordinem, & quid boni inde consecutum sit, exponam. Cum fortè in pago Buchebach diuinarum rerum studiosus chartulam patrociniòrum legisset, & in ara ecclesiolæ multas & maximas sanctorum reliquias reconditas animaduertisset, ad nobiliora eas loca transferre cogitabat, vbi maiori in honore & veneratione ab hominibus religiosis haberentur. Itaque adiunctis sibi Clericis, cum prius ieiunio & precibus vacasset, pia animi intentione sigillum altaris resignari iubet: sed hæsitantibus cunctis & trepidantibus, ipse, ferrum arripiens: Absit, inquit, vt tantum decus sub tam vili tegmine permaneat: cumque semel atque iterum vel tertio sigillū maleo cecidisset, sanguis è plumbi arcula haud aliter atque ex animantis corpore manauit. Turbatus Episcopus, abijcit ferrum: stupent omnes, coeptū opus intermittitur: ad orationem simul omnes prosternuntur, admissi veniam petunt. Sed pater omnipotens, sapiens & benignus, qui ad disciplinam filium erudire volebat, graui ægritudine Ottonem afficit, adeò vt de vita desperaret. Inualecente indè morbo, cum se putaret minimè eo liberatum iri, Abbatem S. Michaëlis Vuolframmm, quem præcipuè fidum atque familiarem habebat, accersit, vt siue ad vitam, siue ad mortem res spectaret, fide & obsequio fidelis amici vteretur. Illo igitur ad eius lectulum assistente, eiusque dolores modis quibus poterat delinire conante, vir beatus, monastica religionis præcipuus amator, habitu monachi instantissimè se petit indui, dicens, ab annis multis propositum sibi fuisse, abdicata pontificis dignitate, in paupertate spiritus & contritione cordis, sub magistri obediëntia Christo seruire. Verùm Abbas vir gnarus & prudens, magnique consilij, obediëntiam quidem ægrotantis suscepit, desiderium & petitionem eius laudans: sed habitum deindustriâ distulit. Post aliquot dies meliusculè habet ægrotus: memorque voti sui, religionis habitum expetit, disponit res suas, ad monasterium deportari se mandat. Abbas latus seruoore tanti viri, cum multis honestis viris, quid agendum sit, consultat: illi verò omnibus perpensis, aiunt sibi planè inconsultum videri, talem virum, ecclesiæ & pauperibus Christi adeò necessarium, ad monasterij silentia transferri. Tum Abbas reuerenter ex Episcopo percontatur, vel sitne promissam sibi obediëntiam re ipsa exequi: illoque respondente, in eius nomine, qui pro nobis Deo patri vsque ad mortem obediuit, se ipsi parere paratum esse: Abbas subiungit, In eius igitur nomine tibi præcipio, pater sanctissime, vt sub onere suscepti regiminis vsque ad supremum vitæ tuæ diem perseueres, & ad honorem Dei, vtilitatem Ecclesiæ, consolationem pauperum Christi, leuamentum viduarum & orphanorum ita pergas, vt hætenus consueuisti, & exigas tempora tua in operibus bonis: & vt paucis expediam, facias quod facis: opereris, quod operaris, vitam æternam & centuplum recepturus. Ecquis enim hodiè monachus tantæ perfectionis est, vt eius merita vel paupertatem tuis diuitijs æquiparemus?

Nota rem miram: sed vè hæreticis, qui sacras reliquias etiã summa ignominia afficiunt.

Cupit fieri monachus.

Abbas, cui obediëntiam promiserat, non finit eum degere in monasterio

Ab eo igitur tempore Episcopatus Babenbergensis totus in eleemosynas, totus in hospitalitatem erga pauperes & peregrinos collatus est. Quicquid frumenti aut annonæ, quicquid auri vel argenti vsquam vel vnquam inueniri potuit, per manus inopum in cæli thesauros transmissum est. Postea verò tam morbo, quam senio exhaustis corporis viribus, in dies vir beatus coepit dissolui, & ægritudinis labore perpetuo ad laborum finem tendere. Sentiens ergo se acriori morbi vi & infestatione ad finem vrgeri, in amicum sibi semper & vsitatū eleemosynarum opus tanto ardentius incubuit, quanto certius perspicebat diù se illud exercere non posse. Videre tum licebat loca omnia, domos omnes circa ipsum sitas, immò totam ciuitatem peregrinis & pauperibus repleti, videre itè viduarum & orphanorum longa examina, & cle-

Cap. 13. Mira liberalitas in pauperes.

Luc. 10.

ricorum atque monachorum intrantium & exeuntium multam turbam p̄i, vt ita dicam, negociatoris, iam abire maturantis, sanctissimas nundinas frequentantium. Quidni enim forum sacrum, aut nundinas sacras dicere liceat, vbi terrenis caelestia, caducis aeterna comparantur bona? Feruebant sanè circa illius lectum caeli terraeque negocia sancta, & Martha semper sollicita ac diu turbata circa multa, immò innumera humanitatis officia, ne languida quidem & mori vicina, cessandum sibi putauit ab operibus suis multis, propter vnum illud, quod sciebat esse necessarium. Cum Abbatibus & Praepositis, cum procuratoribus & dispensatoribus suis de omnibus ordinavit, ecclesias, coenobia, domos hospirales, valetudinaria & diuersoria sua intima recogitatione digessit, singulisque, prout opportunum videbatur, sumptus & res necessarias adiecit. Cerneret iam tum oleam vberem & fructiferam, solito vberiore & copiosissimis fructibus onustam, totam sese carpentium manibus offerre & inclinare: & habet id reuerà non mediocrem admirationem, inexhausta benignitatis arcam hanc, quae tot iam ante diebus & annis ad largiendum iugiter porrecta & aperta fuerat, tantum etiamnum in extremo vitae tempore inuenire potuisse quod elargiretur. Sed quando tu ô Martha, religiosa Saluatoris hospira, vllam posses sentire egestatem? Quis enim dans omnia donanti, vnquam ad inopiam redactus est?

Cap. 14.

Sacramentis
manibus,
sanctam ani-
mam trans-
mittit ad
caelos.

Interea verò languor magis magisque luctantem spiritum virgebat, riteque dispositis omnibus, quaecunque post ipsum victuris praestare poterat, supplici & pura confessione praemissa, olea illa placida & sancta, sacri olei extrema vnctione delibuta, sacrosanctum Dominici corporis viaticum accepit: circumstanteque illo suo, semper ipsi familiari, tam clericorum quam monachorum religiosorum collegio, psalmis & orationibus agonem eius Domino deuotè ac piè commendantium, plenam operibus bonis & eleemosynis, plenam honoris & gratiae animam ad caelos transmisit. Flebat verò ciuitas vniuersa, iuuenes & virgines, senes cum iunioribus. Flebat omnis ordo & omnis religio: diuites & pauperes, nobiles & mediocres cum rusticis, omnes pariter se patre orbatos lugebant, idque tanto maiori acerbitate, quanto illum cuncti impensius amabant. Porrò monasteria & ecclesiae tum propinquae, tum remotae, magnates quoque & proceres prouinciae, obitus eius fama percepta, vndique accurrebant, infelices se & ignauos exstimantes, si eius, quem viuentem dilexerant, funeri non adessent, vel si debito honorè tanti patris exequias non prosequerentur. Superuenit verò etiam sanctae memoriae Embricho Herbipolensis Episcopus, amicus ad amici exequias. Iam enim totum triduum à decessu eius, corpus beati viri per omnes ecclesias circunlatum, & iugibus sacrificijs indefessisque precibus & eleemosynis beata eius anima ab omnibus fuerat Deo commendata. Quarto autem die, vbi ad sepulcri locum ventum est, Episcopus, quem diximus, cõmendationem celebrauit, atque inter Missarum solennia, quae pro dilecti patris & amici anima multa intentione agebat, ad moerentem & lugentem multitudinẽ breuem quidem, sed mellifluum & gratiae plenum sermonem habuit. Sacrificio indè absoluto, in beati Michaelis ecclesia, Comitibus, Marchionibus, alijsque nobilibus viris feretro eius suos humeros certatim supponentibus, sarcophagum leuantibus, aliaque necessaria officia vel ministeria instar operariorum suis manibus religiosè exequentibus, corpus beati viri rumulatum est, anno salutis 1139. tertio Nonas Iulij: Episcopatus eius anno 37. Translatum autem est corpus eius anno 1189. sub Clemente 3. pridie Calendas Octobris: quo die festum eius celebratur. Haecenus ex Codice MS. Sunt qui scribant Andream Abbatem extra Babenbergam quatuor conscripsisse libris vitam huius sancti viri, circa annum Christi 1500. sed ea ad meas manus necdum peruenit. D. Iohannes Tritthemius Abbas Spanheimensis affirmat eum in vita & post obitum multis claruisse miraculis

Embricho
Episcopus
Herbipolensis
eius funus
celebrat.

VITA